

Lakialoite LA 45/2021 vp

Päivi Räsänen kd ym.

Lakialoite laeiksi mielenterveyslain ja terveydenhuoltolain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella ehdotetaan, että Terapiatakuu-kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti mielenterveyslakiin (1116/1990) lisätään uusi 4 a § ja muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 6 luvun 27 §:n 2 momentin 3 kohta.

PERUSTELUT

Mielenterveyspalveluiden tarve on kasvanut ja saatavuus heikentynyt. Mielenterveyden häiriöihin ei tällä hetkellä saa apua, ja tilanteet pääsevät kriisiytymään. Ajoissa saatu apu mielenterveyden häiriöihin säästää niin inhimillisiä kuin taloudellisiakin kustannuksia.

Tehokkaita, tutkimusnäyttöön perustuvia lyhytinterventioita ei ole riittävästi tarjolla julkisissa mielenterveyspalveluissa. Psykososiaalisilla lyhytinterventioilla tarkoitetaan mielenterveystyön ammattilaisen toteuttamaa varhaisessa vaiheessa annettavaa hoitoa, jolla voidaan tarttua ongelmiin ajoissa ja vaikuttavasti.

Kelan korvaaman kuntoutuspsykoterapian rinnalle tarvitaan julkisessa perusterveydenhuollossa mahdollisuus varhaiseen lyhytpsykoterapiaan sekä muihin psykososiaalisiin lyhytinterventioihin. Terapiatakuuta koskeva kansalaisaloite (KAA 10/2019) saapui eduskunnan käsiteltäväksi 22.10.2019. Terapiatakuussa varhainen mielenterveyden hoito tuodaan saataville perusterveydenhuoltoon. Hoidon tarve arvioitaisiin välittömästi ja hoito aloitettaisiin kuukauden sisällä arviokäynnistä. Terapiatakuun esittämässä mallissa lyhytpsykoterapiaa ja muita psykososiaalisia lyhytinterventioita olisi tarjolla kaikille ikäluokille, kaikissa mielenterveyden ongelmissa ja joka puolella maatamme. Lyhytinterventioilla voitaisiin auttaa myös päihdeongelmien kanssa kamppailevia. Lyhytinterventioon ei tarvittaisi erikoislääkärin antamaa diagnoosia eikä lähetettä. Hoitoa voisivat antaa mielenterveystyötä tekevät terveyskeskusten ammattilaiset.

Köyhyyden ja mielenterveyden yhteys on Suomessa ilmeinen. Kelan kustantamaan kuntoutuspsykoterapiaan pääseminen on vaikeaa, sen kriteerit ovat tiukat ja alueellinen saatavuus vaihtelee. Lapissa tarve psykoterapialle on kolminkertainen Uuteenmaahan verrattuna, mutta terapiaa

Lakialoite LA 45/2021 vp

on tarjolla Lappia enemmän Uudellamaalla. Mielen terveyden ongelmat myös eriarvoistavat kansalaisia. Ilman kuntoutustukea terapia on kallista ja jättää pienituloiset sen ulkopuolelle.

Terapiatakuun toteuttaminen maksaisi arvion mukaan noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Sen toteuttamisessa voidaan käyttää osittain myös olemassa olevia resursseja niitä uudelleen kohdentamalla. Kustannusarvioon sisältyy sekä lisähenkilökunta että nykyisen henkilökunnan lisäkoulutus. Terapiatakuun toteuttamiseen tarvittaisiin noin 800 henkilötyövuoden työpanos. Tällä panoksella voitaisiin kuntouttaa nopeasti takaisin työelämään tuhansia kansalaisia ja saavutettaisiin mittavat kustannussäästöt etuuskien käytön vähenemisen ja ansiotuloverojen nousun myötä. Kokonaisuutena uudistus vähentäisi yhteiskunnallisia kustannuksia ja lisäisi merkittäväällä tavalla kansalaisten hyvinvointia.

Aloite on osa kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia vuodelle 2022.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

mielenterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään mielenterveyslakiin (1116/1990) uusi 4 a § seuraavasti:

4 a §

Mielenterveyspalvelujen piiriin pääsy

Perusterveydenhuoltoon sisältyy mielen terveyden häiriöiden soveltuva psykoterapia ja muu psykososiaalinen hoito. Terveystenhuollon ammattihenkilön on tehtävä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas otti yhteyden terveyskeskukseen, jolle arviota ole voitu tehdä ensimmäisen yhteydenoton aikana. Perusterveydenhuollossa toteutettava mielen terveyden häiriön tarpeelliseksi todettu psykoterapia tai muu psykososiaalinen hoito on järjestettävä neljän viikon sisällä siitä, kun hoidon tarve on arvioitu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Lakialoite LA 45/2021 vp

2.

Laki

terveydenhuoltolain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 27 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

27 §

Mielenterveystyö

Tässä laissa tarkoitettuun mielenterveystyöhön kuuluu:

3) mielenterveyspalvelut, joilla tarkoitetaan mielenterveyden häiriöiden tutkimusta, hoitoa ja lääkinnällistä kuntoutusta; perusterveydenhuoltoon sisältyy mielenterveyden häiriöiden hoitoon tarpeelliseksi todettu hoidollinen psykoterapia ja muu psykososiaalinen hoito.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Helsingissä 28.10.2021

Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd